

Hals
Arkiv

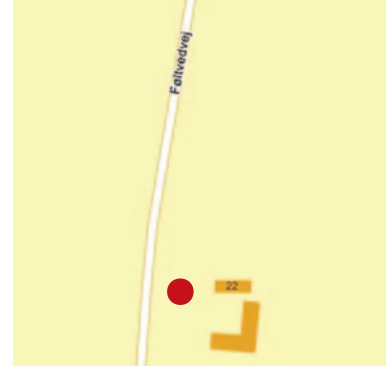
Huse i Øster Hassing Sogn

Teksten er baseret på indsamlinger foretaget af en gruppe interesserede i Øster Hassings huse, bestående af Birthe Eriksen, Jens Winther Kjeldsen, Lotte Kock, Johanne og Kaj Pallisgaard og Jørgen T. Pedersen.

Redigeret af Klem Thomsen og Asbjørn Thomsen. November 2021.

Føltvedvej 22, Nedre Føltved

Føltved, Øster Hassing, matrikel 2a

På det originale matrikelkort for Føltved, Øster Hassing, 1812-1866, er matrikel N° 2a, anført med rød skrift midt i udsnittet.

Ved folketællingen i 1787 bor Thomas Pedersen og hustruen Kirstine Jensdatter på "Føltved" med en datter, 2 tjenestedrenge, 28 og 14 år gamle, 2 tjenestepiger, 22 og 14 år gamle, samt en 10-årig tjenestedreng. Thomas Pedersen må have været fæster ¹⁾ af den ene af Føltved gårdene, den som i dag kaldes Nedre Føltved. Ved folketællingen i 1801 bor ægteparret på Føltved med 3 børn, en tjenestekarl og en tjenestepige. Stedet er angivet under "ensiddere", hvad der betyder, at gårdens drift før udskiftningen ²⁾ ikke var en del af dyrkningsfællesskabet. I 1811 dør Thomas Pedersens kone i Føltved, Kirstine Jensdatter. I 1817 gifter den 72-årige enkemand

Thomas Pedersen sig med den 65-årige enke Mette Jensdatter. Året efter, i 1818, dør den 73-årige gårdmand af Føltved, Thomas Pedersen.

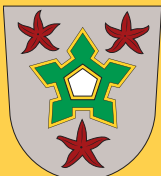
I de gamle sogneprotokoller, der dækker perioden 1806-1822, står "Peder Iversen" som ejer af Føltved, matr. nr. 2 i ejerlavet "Føltved, Ø. Hassing", og "Thomas Pedersens Enke" står som bruger, dvs. fæster. Sidstnævnte må være Mette Jensdatter.

Næstkommende ejer som kendes er Peder Christensen Munk. Han overtager Nedre Føltved mellem 1821, hvor hans yngste barn døbes i Ulsted, og 1828, hvor hans ældste barn konfirmeres i Øster Hassing. Ved folketællingen i

1834 bor ægteparret Peder Christensen Munk og hustruen Inger Marie Poulsdatter på stedet med 4 børn. Ved folketællingen i 1840 bor kun de 3 af børnene hjemme.

1) Fæste er en livsvarig, og tit arvelig, forpagtning af jord, som der betales fæsteafgift for.

2) Udskiftningen betegner omfordelingen af landbrugsjorden under Landboreformerne fra 1700 til 1850. Landbrugsejendomme flyttede mange steder fra landsbyerne ud på de nye marker. Udskiftningen hang nøje sammen med ændringen fra fællesdrift til bøndernes ansvar for dyrkningen af deres egen jord. Mange steder skete udskiftningen ved en blokudskiftning, hvor hver gård fik et så firkantet areal som muligt.

Gårdmaleri af Nedre Føltved udført i 1918 af P.J. Pedersen, Ulsted, der også blev kaldt Skryds-Peter.

Foto:
Ove Jakobsen,
Hals Arkiv, B15588.

I 1843 overtager Niels Svendsen ejendommen Nedre Føltved. Skødet er ikke fundet, men der udfærdiges en aftægtskontrakt³⁾ den 20. september 1843, denne tinglæses⁴⁾ 28. juni 1844, hvorefter Peder Christensen Munk og hustruen Inger Marie Poulsdatter kommer på aftægt ved Niels Svendsen på ejendommen Nedre Føltved. Ved folketællingen i 1845 bor ægteparret Niels Svendsen og hustruen Maren Kirstine Pedersdatter på "Føltved" med en tjenestekarl, en tjenestepige og et plejebarn. Også aftægtsægteparret er at finde på Nedre Føltved.

I 1846 mageskifter⁵⁾ Ole Fjeldgaard Christophersen, "nu boende i Føltved i Østerhassing Sogn", med Niels Svendsen, "nu boende i Faarbak i Østerhassing Sogn", hvorved Ole Fjeldgaard Christophersen overtager Nedre Føltved. Ved folketællingen i 1850 bor ægteparret Ole Fjeldgaard Christophersen og hustruen Cathrine Margrethe Carstens på "en Gaard Føltved kaldet" med 4 børn, 2 tjenestekarle, en tjenestepige og aftægtskonen Inger Marie Poulsdatter. Aftægtsmanden Peder Christensen Munk var død i 1848.

1854

I 1854 mageskiftes igen. Herefter flytter Ole Fjeldgaard Christophersen til Ulsted, mens "Gaardmand Niels Andersen, forhen af Ulsted" overtager ejendommen, "som under Matr No 2a er skyldsæt for Htk [hartkorn]⁶⁾ 3 Tdr 5 Skp - Fdk 1½ Alb". I skødet nævnes også den "Gaarden paahvilende Aftægt til Peder Christensen Munks Enke Inger Marie Poulsdatter".

Ved folketællingen i 1860 bor ægteparret Niels Andersen og Mariane Larsdatter på Nedre Føltved med en datter, sønnen Carl Andreas Nielsen, en tjene-

stepige og en tjenestekarl. Ved folketællingen i 1870 bor ægteparret på "Føltved" med 3 børn. Ved folketællingen i 1880 er der 2 børn hjemme, foruden en tjenestepige og en tjenestekarl.

1889/1917

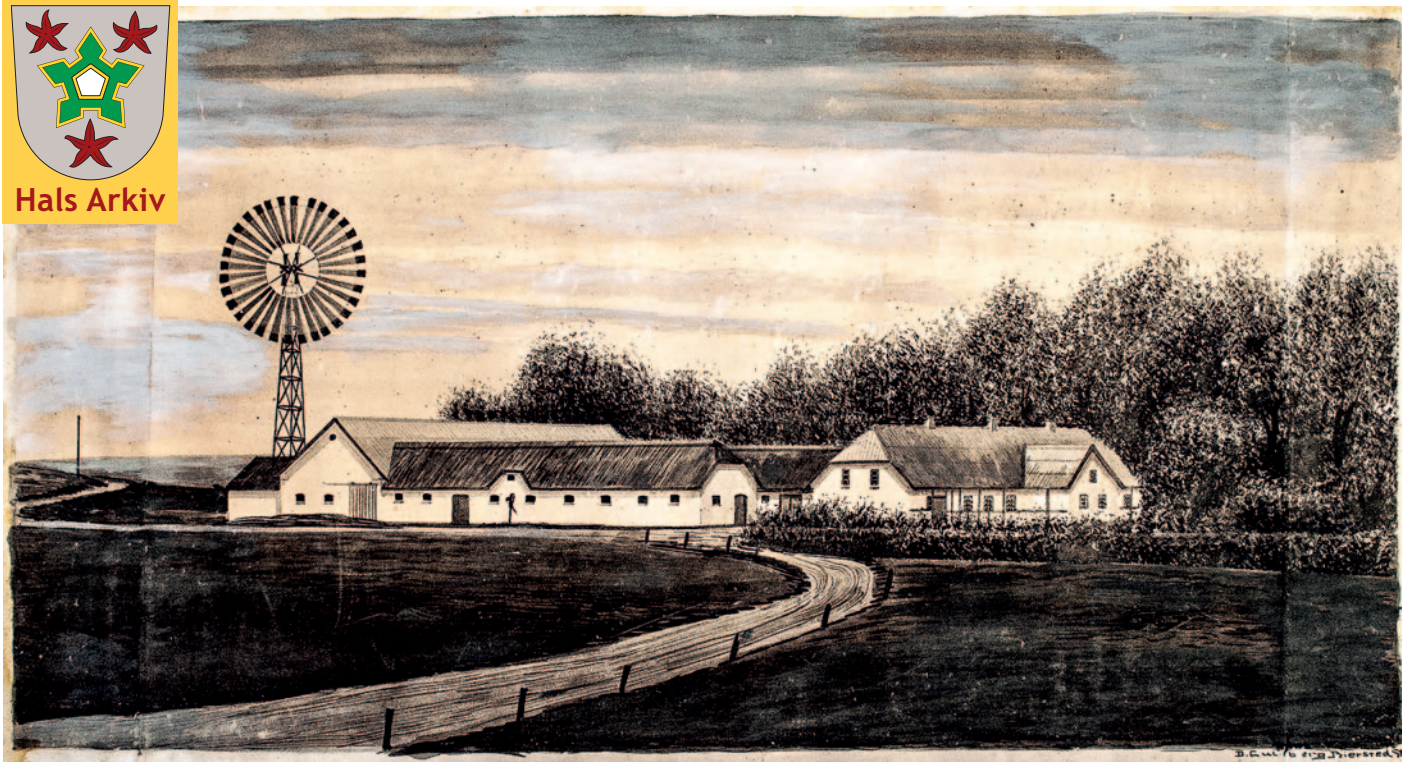
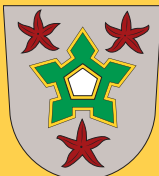
I 1889 sælger "Niels Andersen af Føltved" sin ejendom til sønnen Carl Andreas Nielsen. Nu er det Niels Andersen og hustruen Mariane Larsdatter, som kommer på aftægt ved sønnen. Ved folketællingen i 1890 bor ægteparret Carl Andreas Nielsen og Mine Dorothe Olesen

3) Aftægt er betegnelsen for en aftale, hvorefter en ny ejer (eller fæster) af en ejendom forpligter sig til at underholde den tidligere ejer og hans ægtefælle, så længe de lever. Sådanne aftaler var meget udbredte. Det aftalte underhold blev oftest fastsat ved en aftægtskontrakt, som nærmere bestemte ydelsernes art: bolig og naturalydelse som fødevarer og brænde samt tidspunktet for levering. Aftægtskontrakten blev som oftest tinglyst på ejendommen.

4) Tinglæst - I dag bliver et skøde udfærdiget af en advokat, underskrevet ved denne og senere tinglyst i retten. Dengang, hvor folk ikke nødvendigvis kunne læse og skrive, blev skødet ført ind i tingbogen af tingskriveren i retten, hvorefter det blev læst op og underskrevet. Et dokument var før Tinglysningsloven af 1926 tinglæst, når det var oplæst i et offentligt retsmøde.

5) Mageskifte er at bytte fast ejendom eller dele heraf. Der vil ofte være tale om, at den ene part betaler et beløb til den anden part for en værdiforskel mellem de to ejendomme.

6) Hartkorn betyder egentlig "hårdt korn", altså brødkorn, men tidligere var *tønde hartkorn* en enhed for værdien af landbrugsjord (en kombination af jordens areal og ydeevne). I den lange periode, hvor al betaling foregik som byttehandel med konkrete varer var det nødvendigt med et fælles værdimål. Man besluttede at sammenligne alle varer med værdien af det såkaldte "hårde korn" eller *hartkorn*. Hartkorn målte i tønder (ikke at forveksle med tønder land). 1 tønde = 8 skæpper = 32 fjerdingkar = 96 album. Hartkorn blev brugt som skattegrundlag på landbrugsjord frem til 1903.

Tegning i tusch med dækvidt af Nedre Føltved. Udført i midten af 1930'erne af David Guldberg, også kaldet Biersted-maleren.

Foto:
Asbjørn Thomsen,
Hals Arkiv, B13687.

på "Neder Føltved" sammen med aftægtsægteparret, en tjenestepige og en tjenestedreng.

Den 27. juni 1899 dør Carl Andreas Nielsen, "Gaardejer i Neder Føltved". Den 15. september gifter enken Mine Dorotheine Olesen sig med ungkarlen Peder Jensen. Hermed har ejerforholdet af Nedre Føltved ændret sig, men vi skal helt frem til 1917, før formalia bliver bragt i orden.

Ved folketællingen i 1901 bor ægteparret Peder Jensen og Mine Dorotheine Olesen på "Nedre Føltved" med hendes 2 børn af første ægteskab, 2 tjenestekarle og en tjenestepige.

I aftægtsboligen, tilknyttet matr. nr. 2a, bor aftægtsægteparret, konens forhenværende svigerforældre. Det samme er tilfældet ved folketællingen i 1906, dog er der nu kommet et fælles barn til, og af ansatte er nu kun 2 tjenestekarle. Ved folketællingen i 1911 bor ægteparret på "N. Føltved" med deres 3 børn, en slægtning (formentlig som plejebarn), en tjenestekarl, en tjenestepige og aftægtskonen Mariane Andersen, så aftægtsmanden Niels Andersen må være død.

Ved folketællingen i 1916 bor kun de 2 børn hjemme. Plejebarnet og aftægtskonen bor der stadig, og der er nu 2 tje-

nestekarle og en tjenestepige.

Den 27. juli 1917 tinglæses adkomsten⁷⁾ til ejendommen til Mine Nielsen, født Olesen, ved fremvisning af skifteretsattest. Og samme dag tinglæses adkomsten⁸⁾ til Peder Jensen ved fremvisning af vielsesattest. Ejendommen består på dette tidspunkt af matr. nr. 2a med et hartkorn på 3 tønder, 5 skæpper og 1 album samt matr. nr. 2c med et hartkorn på ½ album. Ejendommens hartkorn er således det samme som i 1854,

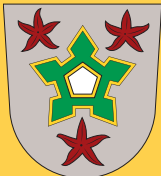
7) Adkomst bruges i betydningen "besiddelse af en ret til noget". Et dokument, som fastslår en adkomst, fx et skøde på en fast ejendom, kaldes et adkomstdokument; i dette tilfælde er dokumentet en skifteretsattest.

8) Kvindens retsstilling som berettiget eller forpligtet kan gennem tiderne udledes af den lovgivning, som afspejler familiernes og slægternes forhold. De europæiske retssystemer har siden antikken fastholdt, at en hustru var underlagt mandens værgemål i økonomiske og processuelle forhold. Enker var derimod ofte stillet meget lig mænd i formueretlig henseende. Dette gjaldt også i Danmark. Ugiftede kvinder opnåede allerede i 1857 ligestilling med mænd vedrørende økonomisk råderet, arv og adgang til næringsudøvelse, mens en gift kvinde først i 1925 opnåede fuld ligestilling med sin ægtemand. Derfor kan ægtemanden Peder Jensen ved forevisning af vielsesattesten overtage adkomsten til Nedre Føltved.

Luftfoto af Nedre Føltvej på Føltvedvej 22 fra 1946.

Foto:
Sylvest Jensen,
Det kgl. Bibliotek,
Hals Arkiv, B15583.

Nedre Føltvej på Føltvedvej 22 fotograferet 1948-1952.

Foto: Aalborg Luftfoto Det kgl. Bibliotek. Hals Arkiv, B15584.

men nu fordelt på 2 matrikler.

Ved folketællingen i 1921 bor ægteparret Mine Dorothine og Peder Jensen på "Neder Føltved" med et barn, 3 tyender (2 mandlige, hvoraf den ene er det tidligere plejebarn, og en kvindelig). Aftægtskone må være død, da hun ikke er der længere, og dette har givet plads til en malkekone med 2 børn.

Stuehuset på Nedre Føltved fotograferet i sommeren 2021.

Foto: Ove Jakobsen Hals Arkiv, B15585.

1925

I 1925 udstykker Peder Jensen en masse små parceller fra matr. nr. 2a, som han sælger.

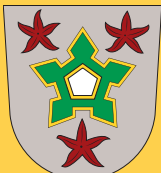
Hovedparcellen matr. nr. 2a, hvorpå også bygningerne står, sælger han samme år til Jørgen Jørgensen, der kommer fra Sulsted.

Matr. nr. 2a har nu et tilbageværende hartkorn på 1 tønne, 2 skæpper, 1 fjerdingkar og 2½ album. Det gøres i skødet opmærksom på, "at Jens Sørensen Nørregaard har Ret til at tage Ler og Mergel i Ejendommen [Nedre Føltveds Ejendom]", og at denne servitut ikke kun følger Jens Sørensen personlig, men også efterfølgende ejere af dennes ejendom.

Ved folketællingen i 1925 bor ægteparret Jørgen Jørgensen og Anne Kirstine Brix Jørgensen på "Nedre Føltved" med en tjenestekarl.

Ægteparret Jørgen Peter Jørgensen (f. 1899) og hustruen Ane Kirstine, født Brix Nielsen (f. 1898) får på Nedre Føltved en dødfødt søn i 1925, datteren Rita Brix Jørgensen i 1927 og sønnen Gunner Brix Jørgensen i 1929. Senere i 1929 dør Jørgen Peter Jørgensen. Ved folketællingen i 1930 bor enken Ane Jørgensen på "Nedre Føltved" med sine 2 børn, bestyre-

*Stuehuset på Nedre Føltved fotograferet i sommeren 2021.
Foto: Ove Jakobsen
Hals Arkiv, B15586.*

ren Aage Maach og en 12-årig pige. Enken Ane Kirstine Jørgensen f. Brix Nielsen (f. 1898) gifter sig den 30. august 1931 med sin bestyrer Aage Michael Maach (f. 1908).

1932

Den 30. januar 1932 får "Anne Kirstine Jørgensen, f. Brix Nielsen, nu gift Maach" adkomsten til Nedre Føltved ved fremvisning af skifteretsattest. Samme dag tinglyses salget af ejendommen til "Proprietær A. C. Pedersen, V. Nejsig" (Nejsigvej 31), der ikke beholder ejendommen længe, for den 8. juli 1932 tinglyses salget til Jens Jensen.

Gårdmand Jens Jensen (f. 1905) og hustruen Anna Kathrine Hansen (f. 1906) får datteren Ester i 1933, datteren Ellen i 1935, datteren Edith i 1939 og sønnen Karl Ejner i 1943, alle født på Nedre Føltved.

Ægteparret Jens Jensen og Anna Kathrine Jensen bor ved folketællingen i 1940 på "Føltved", matr. nr. 2a, med 3 døtre og en tjenestekarl.

Det er uvist, hvor længe Jens Jensen ejer Nedre Føltved, men ved sønnens konfirmation i 1956 bor familien stadig på ejendommen.

19xx

På grund af hul i de tilgængelige digitaliserede ejendomsoplysninger kendes de næstkomende ejerskifter ikke, da disse er baseret på hukommelsen og andre kilder.

I 1958 og 1960 fødes på Nedre Føltved børnene Torben og Dorthe, hvis forældre er gårdbestyrer Søren Martin Mortensen og hustru Inga Henriette Jørgensen.

Sidst i 1950'erne menes bestyrer Hansen fra Øster Nejsig at have overtaget Nedre Føltved.

Ifølge vejviseren er fodermester Gunnar Andersen og Kristine Andersen at finde på Nedre Føltved i 1978, i perioden 1979-1981 finder vi Martin Bech og Randi Bach på stedet, i perioden 1983-1984 Per Korsgaard og Else Korsgaard og i

perioden 1985-1987 Erik Steen og Else Steen. Hvorvidt der er tale om ejere eller lejere vides ikke.

Det er i denne periode, at det meste af landbrugsjorden stykkes fra og overgår til Ovre Føltved (Føltvedvej 19).

1987

Ved skøde tinglyst 25. juni 1987 overtager Erik Christensen og Conny Davidsen ejendommen Nedre Føltved. Ægteparret får sønnen Lasse i 1993 og sønnen Daniel i 1996.

Ejerskabet slutter med en familietragedie i 2015.

2016

Den 19. marts 2016 overtager Pia Cilius Jensen og Morten Jensen ejendommen på Føltvedvej 22.

Ejendommen Nedre Føltved består i dag (juli 2020) af matr. nr. 2a i ejerlavet "Føltved, Ø. Hassing" med et jordtilliggende på 14.868 m², godt 2½ tønder land.